

U 7/2014 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett utkast till kommissionens förordning genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (*allmän gruppundantagsförordning angående statligt stöd*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen ett utkast C(2013) 9256 av den 18 december 2013 till kommissionens förordning genom vilken vissa kate-

gorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 6 mars 2014

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

Överinspektör Olli Hyvärinen

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

PROMEMORIA

11.2.2014

UTKAST TILL KOMMISSIONENS FÖRORDNING GENOM VILKEN VISSA KATEGORIER AV STÖD FÖRKLARAS FÖRENLIGA MED DEN GEMENSAMMA MARKNADEN ENLIGT ARTIKLARNA 107 OCH 108 I FÖRDRAGET

1 Förslagets bakgrund och mål

Enligt artiklarna 107 – 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan EUF-fördraget) faller EU:s regler om statligt stöd under kommissionens jurisdiktion. Huvudprincipen för EU:s kontroll av statligt stöd är att en anmälan om stöd ska göras till Europeiska kommissionen (artikel 108.3 i EUF-fördraget). Europeiska kommissionen har exklusiv behörighet att besluta huruvida ett stöd är förenligt med den inre marknaden. En stödordning eller ett enskilt stöd får inte införas innan kommissionen gett sitt godkännande.

Syftet med kommissionens kontroll av statligt stöd är att säkerställa att reglerna om statligt stöd tillämpas konsekvent överallt i EU. En anmälan om statligt stöd ska göras till kommissionen för att man kan försäkra sig om att stödet främjar gemensamma EU-mål och att eventuella snedvridningseffekter begränsas till ett minimum. Genom kontrollen av statligt stöd garanteras således lika villkor för företag inom unionen oberoende av vilken medlemsstat som företagen har etablerat sig i. Ett ytterligare syfte är att minimera stödkapplöpningen mellan medlemsstaterna.

Det finns undantag från skyldigheten att lämna ett förhandsmeddelande till kommissionen. Det viktigaste undantaget utgörs av kommissionens förordning om gruppundantag som innehåller bestämmelser om de villkor på vilka stödåtgärder kan införas omedelbart utan ett separat godkännande från kommissionen. Det förenklade förfarandet omfattar typiskt sådana sektorer av vilka kommissionen har stor erfarenhet av i fråga om statligt stöd och som främjar den allmänna utvecklingen av den europeiska ekonomin. Genom att anta gruppundantag har kommissionen velat säkerställa att sådana stöd som har stor samhällelig nytta och som

tydligt är förenliga med den inre marknaden kan införas så snabbt som möjligt i medlemsstaterna.

Kommissionens behörighet att anta gruppundantag grundar sig på bemyndigandeförordningen för statligt stöd (Rådets förordning (EG) nr 994/1998, EGT L 142/1, 14.5.98). Som ett led i moderniseringen av det statliga stödet i EU har förordningens tillämpningsområde ändrats så att kommissionens fått ett mer omfattande mandat att undanta helt nya stöd som faller inom kommissionen behörighet från anmälningsskyldigheten (Rådets förordning (EU) nr 733/2013, EUT L 204/11, 31.7.2013 – U 3/2013 rd).

Kommissionen har antagit gruppundantagsförordningar sedan 2001 och den gällande gruppundantagsförordningen (Kommissionens förordning (EG) nr 800/2008) antogs den 29 augusti 2008. Förordningen har utnyttjats livligt av EU:s medlemsstater, eftersom cirka 2000 stödåtgärder har inlett efter förordningens ikraftträdande. År 2012 uppskattades värdet av det stöd i EU som beviljats på basis av gruppundantagsförordningen till sammanlagt 20,1 miljarder euro, vilket är cirka 35 procent av allt statligt stöd som beviljats industrin och servicesektorerna.

Genom den föreslagna ändringen av förordningen ska fler kategorier av stöd undantas från anmälningskravet. Enligt kommissionens uppskattning skulle volymmässigt uppskattningsvis cirka 66 procent av de statliga stöden i fortsättningen omfattas av gruppundantaget. Kommissionen har föreslagit informellt att andelen stöd som beviljas på basis av gruppundantag skulle kunna höjas upp till 90 procents nivå genom små ändringar i medlemsstaternas politik.

Förslaget innebär också en större principiell ändring i referensramen för EU:s kontroll av det statliga stödet. Den kontroll av det statliga stödet som kommissionen utövar ska

i och med förslaget i allt högre grad basera sig på efterhandskontroll i stället för förfarandet med förhandsanmälan: då majoriteten av stöden hittills omfattats av skyldigheten att göra förhandsanmälan till kommissionen, ska i fortsättningen anmälan skickas endast om volymmässigt stora stöd som snedvrider konkurrensen samt om stöd som kommissionen inte har någon erfarenhet av.

Förslaget utgör ett centralt element i den modernisering av det statliga stödet i EU som Europeiska kommissionen inlett den 8 maj 2012 (COM(2012) 209 final) och som har tre mål. Målet för reformen är för det första att reformera reglerna om statligt stöd så att dessa bidrar till ekonomisk tillväxt i enlighet med målen för Europa 2020-strategin. För det andra är målet att fokusera insatserna på de mest konkurrenssnedvridande fallen med hänsyn tagen till den inre marknadens funktion. Detta innebär å ena sidan strängare kontroll av volymmässigt stora och konkurrenssnedvridande stöd, och å andra sidan en förenklad analys av stöd som endast har en begränsad snedvridande effekt. Det tredje målet för reformen är att förenkla reglerna om statligt stöd och snabba upp förfarandet för handläggning av anmälningar om statligt stöd.

Förslaget stöder uppnåendet av samtliga mål för modernisering av det statliga stödet i EU, särskilt målet att förenkla reglerna. Ett avsevärt antal anmälningar om statligt stöd lämnas årligen in till kommissionen. Dessa stöder uppnåendet av goda EU-mål, men en del av dem har endast en begränsad inverkan på handeln och konkurrensen på den inre marknaden. I och med förslaget skulle resurser hos kommissionen frigöras och uppmärksamhet skulle kunna riktas mot sådana stöd som snedvrider konkurrensen mest. Medlemsstaterna å sin sida skulle snabbare än tidigare kunna införa ”goda” stöd som främjar bl.a. målsättningarna för programmet EU2020.

Reformen av förordningen har också ett väsentligt samband med de regler för statligt stöd som reformeras i anslutning till moderniseringen av det statliga stödet (Riktlinjer för statligt regionalstöd för 2014–2020, 2013/C 209/01, EUT 23.7.2013 - E /2013 rd, Riktlinjer för statligt stöd för att främja risk-

finansieringsinvesteringar, 2014/C 19/04, EUG 22.1.2014, E 122/2013 rd, riktlinjer för statligt miljö- och energistöd samt rambestämmelser om statligt stöd för forskning och utveckling samt innovation (F&U&I)). Om gruppundantagsförordningen inte kan tillämpas, granskar kommissionen det statliga stödet vid anmälningsförfarandet för statligt stöd på basis av ovan nämnda regler eller fördraget. Att en åtgärd inte omfattas av tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen betyder alltså inte att stödet skulle vara förbjudet enligt EU:s regler om statligt stöd; i gruppundantagsförordningen regleras endast undantaget från skyldigheten att göra en förhandsanmälan om stöd.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

De viktigaste ändringar som tas upp i förslaget handlar om utvidgning och ändring av tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen, så att en större del av stöden i fortsättningen kan undantas från skyldigheten att göra en statsstödsanmälan till kommissionen. I utkastet till förordning föreslås dessutom nya åtgärder som syftar till säkerställande av en bättre efterlevnad av bestämmelserna i framtiden.

I förslaget föreslås tre sätt att utvidga förordningens tillämpningsområde: genom att nya kategorier av stöd ska omfattas av tillämpningsområdet, att tröskelvärden för anmälan vid enskilda stöd höjs samt att förordningen utsträcks också till enskilda fall av statligt stöd.

Ett villkor för beviljande av stöd enligt den gällande gruppundantagsförordningen har varit att man inrättat en stödordning, och att man i princip varit skyldig att anmäla stöden i enskilda fall till kommissionens för godkännande. Att förordningens tillämpningsområde utvidgas till att gälla också enskilda fall av stöd kan ha betydelse särskilt för de finländska kommunerna som typiskt beviljar stöd utan någon stödordning.

Tröskelvärdena för anmälan av enskilda stöd har i kommissionens förordning nästan utan undantag fördubblats jämfört med den gällande förordningen. Till exempel i fortsättningen ska ett enskilt fall av stöd som beviljas inom ramen av en F&U&I-stödordning

anmälas till kommissionen om stödets belopp per företag och per projekt uppgår

1) vid projekt för industriell forskning till 20 miljoner euro (nuförtiden 10 MEUR),

2) vid projekt för experimentell utveckling till 10 miljoner euro (nuförtiden 7,5 MEUR),

3) vid projekt för grundforskning till 40 miljoner euro (nuförtiden 20 MEUR).

I Finland beviljas i allmänhet inte så höga företagsspecifika stöd, varför man kan bedöma att utvidgningen av tillämpningsområdet skulle till denna del underlätta närmast införandet av stöd som beviljats av stora EU:s länder.

Nedan går de viktigaste ändringarna igenom i enlighet med avsnitten i gruppundantagsförordningen. Utvidgningen av tillämpningsområdet till att omfatta stöden som gäller bredbandsinfrastrukturen, kompensation av skadorna som orsakas av naturkatastrofer, innovationer och kultursektorn har samband med ändringen av bemyndigandeförordningen, som gav kommissionen befogenheter att undanta flera stöd från anmälningskravet (Rådets förordning (EU) nr 733/2013, EUT L 204, 31.7.2013, s.11-14, U 3/2013 rd).

Villkoren för beviljande av *statligt regionalstöd* följer huvudsakligen de riktlinjer för statligt regionalstöd som kommissionen godkände i juni 2013 (E 5/2013 rd). Den viktigaste ändringen är att regionalstöd för inledande investeringar kan inom de områden i Finland som är berättigade till regionalt stöd beviljas i fråga om stora företag endast för företags nya verksamheter. Stödordningar som riktats till vissa områden inom ekonomin omfattas inte heller av det regionala gruppundantaget på grund av deras konkurrenssnedvridande effekt (flygplatsinfrastruktur, energiinfrastruktur). Sådana verksamheter kan dock i princip understödjas antingen på basis av de övriga artiklarna i gruppundantagsförordningen eller genom att stödet anmäls till kommissionen på basis av de horisontella riktlinjerna för statligt stöd eller grundfördraget.

Kommissionen förslag gör det möjligt att i fortsättningen bevilja regionalt transportstöd i Finland på basis av gruppundantagsförordningen utan att någon förhandsanmälan till kommissionen behöver göras. Införandet av

Finlands stödordning för transportstödet har hittills förutsatt en anmälan om statligt stöd till kommissionen på basis av riktlinjerna för statligt regionalstöd.

I fråga om *stödet till små och medelstora företag* gäller de största ändringarna stöd som beviljas i form av riskfinansiering. Till denna del utvidgas förordningens tillämpningsområde betydligt. Kommissionens förslag till stöd som undantas från anmälningskravet omfattar i större utsträckning än tidigare alla formerna av riskfinansiering, såsom finansieringen i form av eget kapital, i form av kapital likställt med eget kapital och i form av främmande kapital. Också definitionen på företag som har rätt till stöd har utvidgats så att den täcker små och medelstora företag i senare skeden av deras tillväxt samt investeringar och ersättningskapital. Förslaget gör det möjligt att bevilja riskfinansiering till små och medelstora företag som har varit verksamma på marknaden i högst sju år. Riskfinansieringen kan uppgå totalt till högst 15 miljoner euro under perioden i fråga. När det gäller Finlands stödordningar möjliggör kommissionens förslag införande av riskfinansieringsinstrument i princip utan någon anmälan om statligt stöd till kommissionen.

Startstödet för små och medelstora företag är en ny kategori av stöd som möjliggör rikande av statligt stöd i högre grad än nuförtiden till finansiering av nystartade företag. I Finland är det möjligt t.ex. att införa TEKES stödordning för nystartade innovativa företag på basis av detta gruppundantag.

I fråga om *stöd som beviljas för forskning och utveckling samt innovation* föreslås gruppundantagsförordningen i fortsättningen omfatta alla kategorier av stöd som nuförtiden ska anmälas till kommissionen för förhandsgodkännande. Förordningen omfattar bl.a. statligt stöd som beviljas för forsknings- och utvecklingsprojekt, forskningsinfrastrukturer och innovationskluster. I fortsättningen ska kommissionens förhandsgodkännande inhämtas endast för volymmässigt omfattande och helt nya stöd för F&U&I. För Finlands del innebär förslaget att samtliga F&U&I-stöd som TEKES beviljar i fortsättningen omfattas av förordningen.

Innehållet i artiklarna om *utbildning och sysselsättning* har förtydligats och utvidgats.

Exempelvis har villkoren för det statliga stöd som beviljas i form av lönesubvention utvidgats så att definitionen på arbetstagare med sämre förutsättningar automatiskt ska tillämpas på unga i åldern av 15 – 24 år. Förslaget innebär inte några ändringar i Finlands stödordningar, men det möjliggör beviljande av lönesubvention nationellt vid behov på mer flexibla villkor än nuförtiden.

I fråga om *stödet till miljöskydd* har i förordningen inkluderats en stor skara stödformer, som tidigare har omfattats av skyldigheten att göra en anmälan till kommissionen. Sådana är t.ex. investeringsstödet för sanering av förorenade områden, investeringsstödet för energieffektiva fjärrvärme- och kylsystem samt driftstödet till främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Dessutom omfattar förslaget till ny gruppundantagsförordning också alla stöd som omfattas av den nuvarande gruppundantagsförordningen. Ur Finlands synpunkt innebär förslaget att de gällande system för skattestöd (differentierade skattesatser för el och den energiintensiva industrins skatteåterbäring) samt investeringsstödet till förnybar energi är godkända utan att de behöver anmälas separat till kommissionen.

Finlands stöd för fartygsinvesteringar (eftermodifiering av fartyg, nyanskaffning av fartyg) har hittills grundat sig huvudsakligen på en stödordning som kommissionen godkänt på basis av riktlinjerna för miljöskydd. Med stöd av den nya förordningen kan dessa stöd under vissa förutsättningar införas automatiskt.

På basis av kommissionens förslag ska beräkningen av beloppet av investeringsstöd för främjande av miljöskyddet (inkl. stödet för främjande av användningen av energi från förnybara energikällor) också fortsättningsvis basera sig på s.k. ”extra investeringskostnader” som förorsakas av en höjning av nivån på miljöskyddet. I praktiken förutsätter detta att stödet fastställs i förhållande till en referensinvestering som görs utan något stöd. Att fastställa en referensinvestering som godkänns av kommissionen har visat sig vara ytterst krångligt, och av detta följer att den föreslagna metoden inte garanterar de beviljande myndigheterna rättssäkerhet. Om man utgår från kommissionens förslag föreligger

det också en risk för att olika länder tolkar statsstödsreglerna på olika sätt. Detta å sin sida kan resultera i valet av olika slag av stödpolitik samt i snedvridning av konkurrensen inom EU.

När det gäller driftstödet för förnybar energi är de grunder som kommissionens föreslagit för beviljande av stöd ganska lösa och på en allmän nivå. Reglerna garanterar inte i den form som de föreslagits någon rättssäkerhet för de beviljande myndigheterna och säkerställer inte att stöd beviljas på lika kriterier i samtliga EU-länder. Under de senaste åren har dåligt planerade och överdimensionerade stöd till förnybar energi orsakat snedvridning av konkurrensen och också på annat sätt påverkat negativt på energimarknadens funktion i Europa.

Stödet för att avhjälpa skador som orsakats av vissa naturkatastrofer möjliggör beviljandet av stöd bl.a. för att ersätta de skador som orsakas av översvämningar i floder och sjöar. Tidigare har man varit tvungen att separat inhämta kommissionens godkännande för stöd av detta slag.

Det har föreslagits att förordningens tillämpningsområde ska utvidgas också till att omfatta *statligt stöd för bredbandsinfrastrukturer*. I och med förslaget kan investeringsstödet för utveckling av bredbandsnätet betraktas som acceptabelt utan att någon anmälan om statligt stöd behöver lämnas till kommissionen. Ur Finlands synvinkel innebär förslaget att t.ex. företagsstöd av den typ som Kommunikationsverket beviljar i samband med projektet Bredband 2015, kan i fortsättningen beviljas på basis av gruppundantagsförordningen.

Kommissionens förslag innehåller för första gången bestämmelser också om *statligt stöd till kultur och bevarande av kulturarvet*. Förordningen inbegriper mångsidigt stöd till olika slags kulturprojekt och -aktiviteter samt också det statliga stödet till audiovisuella verk. I utkastet ingår dessutom ett förslag till undantag från anmälningskyldigheten när det gäller stödet till idrottsinfrastruktur och multifunktionell rekreationsinfrastruktur. Hittills har kommissionen granskat godtagbarheten av denna typ av statligt stöd på basis av fördraget (exkl. stödet till filmbran-

schen för vilken kommissionen godkänt riktlinjer).

Att förordningens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta stödet till kultursektorn förutsätter inte några betydande ändringar med tanke på särdragen hos de finländska stödordningarna, eftersom man i Finland ansett att det statliga stöd som beviljas kultursektorn i princip påverkar varken handeln mellan medlemsstaterna eller konkurrensen, och utgör således inte statligt stöd i den bemärkelse som avses i EU:s konkurrensrätt (artikel 107.1 i EUF-fördraget). Förslaget berör inte Finlands stödordningar heller i fråga om det statliga stöd som beviljas audiovisuella verk, eftersom förordningen skulle omfatta endast sådana stödordningar där utgifterna för stödet per år underskrider 20 miljoner euro.

När det gäller utvidgningen av förordningens tillämpningsområde kan man sammanfattningsvis konstatera att i fortsättningen kommer en klart större del av det statliga stöd som beviljas i Finland att omfattas av gruppundantagsförordningen. År 2012 beviljades sammanlagt cirka 40 procent av stöden till industrin och servicesektorn (22,5 procent av samtliga statsstöd) på basis av gruppundantagsförordningen. Enligt en försiktig beräkning kommer gruppundantaget i fortsättningen tack vare kommissionens förslag att omfatta åtminstone 60 procent av alla stöd till industrin och servicesektorn.

Den ovan beskrivna betydliga utvidgningen av förordningens tillämpningsområde har i förslaget balanserats genom nya regler:

- 1) bestämmelser om skyldighet att lämna insyn i statliga stöd,
- 2) regler om efterhandsutvärdering av omfattande stödordningar.

De båda förslagen syftar till att säkerställa en bättre efterlevnad av gruppundantagsförordningen och bestämmelserna om statligt stöd i allmänhet under de nya reglernas giltighetstid 2014–2020. Motsvarande skyldigheter har föreslagits ingå i alla regler om statligt stöd som ska reformeras i samband med moderniseringen av statligt stöd.

Bakom ändringarna ligger delvis de problem med efterlevnaden av förordningen som kommissionen identifierat: resultaten av den efterhandskontroll av stöden enligt gruppun-

dantagsförordningen som kommissionen genomfört visar att i cirka en tredjedel av de undersökta fallen hade medlemsstaten betydliga problem att följa bestämmelserna. Kommissionens syfte med förslaget om skyddsåtgärder är att garantera att situationen ändras i fortsättningen.

I enlighet med de *insynskrav* som föreslås i utkastet ska medlemsstaten på en enda webbplats för statligt stöd lämna information om varje företag som fått stöd som överskrider 200 000 euro. På webbplatsen ska offentliggöras uppgifter om bl.a. stödmottagaren (namn, sektor, område där man är verksam), stödbelopp samt den rättsliga grunden för stödet och det huvudsakliga syftet med stödet. Informationen om stöd ska i princip offentliggöras på webbplatsen utan dröjsmål, men dock senast när sex månader har gått från det att stödet beviljats. Undantag utgörs av de stöd som beviljas i form av riskfinansiering eller skattelättnader. För deras del ska beloppet av stöd uppges inom en intervall av två miljoner euro. Insynskravet omfattas av en övergångsperiod på två år: medlemsstaterna ska följa bestämmelserna i förordningen från och med den 1 juli 2016.

Det uttalade syftet med insynskravet är att öka medvetenheten om statligt stöd på den regionala och nationella nivån samt på EU:s nivå och således bidra till bättre kontroll av stödet i medlemsstaterna och hela unionen. I praktiken innebär förslaget att t.ex. finländska företag kan kontrollera huruvida det stöd som andra EU-stater beviljat deras konkurrenter är förenligt med EU:s regler. I och med förslaget ska också Finland inrätta en webbplats för statligt stöd med information om samtliga företag som fått statligt stöd.

Kravet angående *efterhandsutvärdering* ska enligt förslaget gälla sådana stödordningar vars offentliga utgifter per år sammanlagt utgör mer än 0,01 procent av landets bruttonationalprodukt eller 100 miljoner euro (exkl. bl.a. stöd som beviljas i form av sänkta miljöskatter; lönesubventioner och stödet till kultursektorn.). Om stödordningens budget överskrider det nämnda gränsvärdet, ska medlemsstaten göra en anmälan om statligt stöd till kommissionen. I samband med detta avtalas om de frågor som rör utvärderingen av stödordningen (tidtabell, plan för utvärde-

ring). Godkännande av utvärderingsplanen ska enligt förslag utgöra villkoret för att en stödordning kan införas på basis av gruppundantagsförordningen.

Med kravet på utvärdering av stora stödordningar som är förenade med en risk för snedvridning av konkurrensen syftar kommissionen till att säkerställa en bättre efterlevnad av bestämmelserna om statligt stöd. Vid utvärderingen granskas stödets positiva effekter (t.ex. stödjande av regionutvecklingen, främjande av nivån på miljöskyddet) och negativa, konkurrenssnedvridande, effekter tre/fyra år efter det att stödordningen införts. En lyckad utvärdering skulle utgöra förutsättningen för att stödordningens giltighet förlängs. Om resultaten av utvärderingen å andra sidan visar att man inte nått de mål som eftersträfvats med stödet eller att stödet i betydlig grad snedvridit konkurrensen, ska kommissionen kunna föreslå att stödordningen ändras eller att stödet dras in. Medlemsstaten ska ha ansvaret för att utvärderingen genomförs. I praktiken ska man som utvärderade välja en sakkunnig som är oberoende av den myndighet som beviljar statligt stöd och utvärderingen ska i princip genomföras i enlighet med de gemensamma metoder som kommissionens offentliggjort.

När det gäller Finlands stödordningar skulle skyldigheten att genomföra en utvärdering enligt gruppundantagsförordningen enligt bedömning endast gälla TEKES program för F&U&I-stöd. Det kan uppskattas att när det gäller Finlands konkurrentländer skulle däremot en stor skara av stödåtgärder omfattas av utvärderingen.

3 Förslagets rättsliga grund och subsidiaritetsprincipen

Europeiska kommissionen har exklusiv behörighet att ge anvisningar om tolkning av artiklarna 107.2 och 107.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Det förevarande förslaget baserar sig på artikel 108.4 i EUF-fördraget där det föreskrivs att kommissionen är behörig att anta en förordning om undantag från anmälningsskyldigheten för statligt stöd i fråga om vissa kategorier av stöd.

4 Behandlingen av förslaget i EU och den nationella behandlingen

Ärendet behandlas vid mötet mellan kommissionen och medlemsstaternas rådgivande kommitté i slutet av februari 2014. Medlemsstaterna kommer att höras som sakkunniga vid processen.

Förslaget till förordning och U-skrivelsen har behandlats vid mötet i sektionen för konkurrens, statsstöd och upphandling (EU 12) den 6 februari 2014.

Åland har i sitt eget utlåtande lyft fram särskilt två omständigheter. För det första har Åland i fråga om insynskravet påpekat att den centrala webbplatsen för statligt stöd ska vara tvåspråkig i enlighet med språklagen.

För det andra anser Åland att det skulle vara bättre med tanke på beviljandet av stöd att det storskaliga driftstödet till förnybar energi i enlighet med utkastet till kommissionens förslag ska omfattas av gruppundantagsförordningen.

5 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen inkl. Ålands ställning

Förslaget förutsätter att den nationella lagstiftningen om företagsstöd ändras till vissa delar, t.ex. i fråga om bestämmelserna om regionalt stöd. Som helhet betraktat har dock förslaget små konsekvenser för det finländska systemet för statligt stöd till företag. I praktiken kan de lättnader i fråga om stödordningar eller nya stödordningar som ingår i förslaget införas i Finland enligt prövning.

Förslaget om insynskrav förutsätter sannolikt att ändringar ska göras åtminstone i skattelagstiftningen, eftersom bestämmelser om offentligheten för skattestöd alltid ska utfärdas i lag.

Kommissionens förordning är direkt tillämplig i Finland (inklusive Åland).

6 Andra konsekvenser

Förslaget har inga direkta konsekvenser för budgeten. Förslaget utökar undantagen från skyldigheten att på förhand anmäla statligt stöd och påverkar således inte stödanslagen. I praktiken innebär förslaget att sådana före-

tagsstöd som omfattas av förordningens tillämpningsområde kan i fortsättningen beviljas snabbare än tidigare i Finland. Förslaget kan således underlätta det administrativa arbetet för både de myndigheter som beviljar stöd och de företag som erhåller stöd.

Förslaget angående insynskravet i samband med statligt stöd kommer däremot sannolikt att medföra administrativt arbete för myndigheter. Förslaget förutsätter bl.a. ett mångsidigt datasystemtekniskt utredningsarbete och ändringar i nuvarande system. Kraven på ökad insyn kommer dock sannolikt att öka efterlevnaden av bestämmelserna om statligt stöd på hela unionens nivå. Redan kännedomen om att krav på insyn i stöden införs kan minska risken att statligt stöd beviljas mot reglerna i Finlands konkurrentländer. Att uppgifterna offentliggörs gör det också lättare att bilda sig en uppfattning om omfattningen av eventuella "dolda subventioner" och stödordningarnas strukturer i olika medlemsstater. Att uppgifterna om stöd överhuvudtaget publiceras gör det också lättare att nationellt skapa sig en uppfattning om volymen av offentligt stöd, vilket underlättar valet av stödpolitik.

Förslaget kan också bedömas minska den rättsliga osäkerheten och den eftersläpning vid verkställandet av politiken som det nuvarande systemet för anmälan av statligt stöd har medfört. Ökad rättssäkerhet förutsätter dock att kommissionen i samband med genomförandet av förordningen publicerar anvisningar om hur förordningen ska tolkas.

Då tyngdpunkten i EU-kommissionens kontroll av statligt stöd flyttas från förhandsgranskning till efterhandsutvärdering, blir medlemsstaterna och de myndigheter som beviljar stöd tvungna att själva försäkra sig om att stöden är förenliga med bestämmelserna för att säkerställa stödmottagarna tillräcklig rättssäkerhet. Trots att den bindande laglighetsgranskningen också fortsättningsvis hör till EU:s exklusiva behörighet, kan medlemsstaterna skapa nationella förfaranden för förhandsbedömning och på detta sätt främja både stödbeslutens förenlighet med bestämmelserna och stödmottagarnas rättssäkerhet. Dylika förfaranden har redan införts i vissa medlemsstater, och man utreder också i Fin-

land genomförbarheten av sådana förfaranden och eventuella genomförandealternativ.

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet välkomnar förslaget till stora delar. Om förslaget genomförs förenklar och påskyndar det kontrollen av statligt stöd i och med att skaran av stödgärder som undantas från anmälningsskyldigheten utökas. Förslaget stöder till denna del målen för modernisering av det statliga stödet i EU eftersom förslaget gör det möjligt för medlemsstaterna att snabbare än tidigare bevilja stöd. Statsrådet betraktar vidare som positivt att förslaget omfattar de stödordningar som är viktiga med tanke på Finlands konkurrenskraft och som redan i dagens läge har baserat sig på gruppundantagsförordningen.

Enligt statsrådets syn ska utgångspunkten för utvidgningen av förordningens tillämpningsområde vara att sådana stöd som bidrar till uppnåendet av målen för EU2020 och vars konkurrenssnedvridande effekter är begränsade undantas från anmälningsskyldigheten. Statsrådet betraktar kommissionens förslag som huvudsakligen motiverat till denna del med undantag för driftstödet till förnybar energi i stor skala. Enligt statsrådets syn ska driftstödet till förnybar energi inte undantas från anmälningsskyldigheten, utan det skulle vara motiverat att kommissionen också fortsättningsvis på förhand granskar medlemsstaternas stödordningar för driftstöd. Trots att detta ökar det administrativa arbetet för medlemsstaternas del finns det skäl att på förhand granska stödordningarna eftersom de kan ha betydande konkurrenssnedvridande effekter. Av denna anledning anser statsrådet oberoende av Ålands ståndpunkt att driftstödet till förnybar energi inte ska omfattas av den allmänna gruppundantagsförordningens tillämpningsområde.

Enligt statsrådets syn ska utgångspunkten för revideringen av förordningen vara förenkling av reglerna på ett tydligt och konsekvent sätt. Tydliga och förutsägbara bestämmelser om statligt stöd garanterar de beviljande myndigheterna rättssäkerhet och säkerställer att EU:s regler om statligt stöd tillämpas på ett enhetligt sätt i de olika medlemsstaterna. Statsrådet kan i samband med för-

handlingarna om saken framlägga kommissionen förslag som syftar till att skapa klarhet i regleringen till denna del, t.ex. i fråga om reglerna om statligt miljö- och energistöd.

Statsrådet understöder kommissionens förslag när det gäller kraven angående insynen i statligt stöd och efterhandsutvärderingen av stöd. Enligt statsrådets syn kan undantagen från anmälningsskyldighet utökas på det föreslagna sättet endast om man genom andra medel säkerställer att nivån på EU:s kontroll av statligt stöd på EU-nivån inte riskeras. Statsrådet betraktar förslagen som ändamålsenliga till denna del.

När det gäller insynskraven anser statsrådet att uppgifterna om stöd i princip ska offentliggöras på medlemsstaternas webbplatser så snart som möjligt efter det att stödet har beviljats. Samtidigt är det viktigt att man i re-

gleringen beaktar de aspekter som har att göra med bevarande av företags affärshemligheter. Statsrådet betraktar det också som nödvändigt att övergångsperioden beträffande insynskraven förlängs med ett halvår till och med den 1 januari 2017 för att de åtgärder som förordningen förutsätter kan genomföras på tillbörligt sätt. Statsrådet ställer sig också avvaktande till kommissionens förslag angående tröskelvärde (100 miljoner euro och 0,01 procent av BNP) för efterhandsutvärdering, eftersom det att tröskelvärdet binds vid medlemsstaternas bruttonationalprodukt gör att medlemsstaterna ställs i ojämlig ställning.

Statsrådet understöder också det att kommissionen i allmänhet ökar ex-post kontrollen av de stöd som beviljats i enlighet med gruppundantagsförordningen.